

Intuitively fulfilling G-d's will

ספר מי השילוח - פרשת ויחי

But Israel stretched out his right hand and placed [it] on Ephraim's head, although he was the younger, and his left hand [he placed] on Manasseh's head. He guided his hands deliberately, for Manasseh was the firstborn... And Joseph saw that his father was placing his right hand on Ephraim's head, and it displeased him. So he held up his father's hand to remove it from upon Ephraim's head [to place it] on Manasseh's head... But his father refused, and he said, "I know, my son, I know... (*Bereishis* 48:13-14)

שכל את ידיו, להיות כי יצחק אבינו ה' מדרגתו מדות הגבורה, ולכן רצה לברך את עשו כי מדת הגבורה מורה על דברי תורה. כך שמע משה מפי הגבורה ולכן אמר יקוב הדין את ההר, ולכן לא היה בכחו לעשות נגד המשפט ורצה לברך את עשו ביען כי ה' בכור, אך כי הש"י סומך ידיים טהורות, כי הידיים הם ענפי הלב, ולבו ה' טהור ומזוכך וסיבב הדבר שיברך את יעקב בלא דעתו, ועל זה נאמר אתה תומך גורלי, אבל יעקב אבינו ה' מסתכל תמיד אל הבינה ולרצון הש"י, ולכן נאמר ידעתי בני ידעתי שכל את ידיו, וישם את אפרים לפני מנשה:

Questions:

- 1) What did Yitzchak want to do? Why?
- 2) What did Hashem want him to do?
- 3) How did Hashem arrange this?
- 4) Were there any preconditions for this?
- 5) How was Yaakov different than Yitzchak?
- 6) What does this say about keeping the halacha?

* * *

ספר מי השילוח - מסכת שבת פרק במה מדליקין קלח

אמר רב עתידה תורה שתשתכח מישראל, זה שהכתוב אמר, ה' בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה בדעתו תהומות נבקאו, בחכמה יסד ארץ היינו התרי"ג מצות. שהם יסודות העולם והם מיוסדים בעולם בלי שום שינוי ותמורה ונצרכים לכל נפש, ועל ידי זה נקראת ארץ כי הארץ לעולם עומדת, כונן שמים בתבונה, היינו הרצונות והמחשבות נקראים שמים כי הם משתנים בכל נפש ובכל עת כמו פעולות השמים שמשתנים כמ"ש ובתבונה משנה עתים, וזה שנאמר בחכמה יסד ארץ לשון עבר וכונן שמים בתבונה לשון הווה, כי כל השינויים שילדו בעולם וכל מחשבות האדם בכל עת ובכל זמן הש"י כוננם ומסדר אותה כמ"ש ומסדר את הכוכבים כרצונו, בדעתו תהומות נבקעו, תהום מורה על הדברים שאדם עושה בהעלם ומכווין לרצון הש"י מחמת כי במעמקי לבו הוא דבוק בהש"י אף במקום שאין שכלו והרגשתו מגיעים, וזהו בדעתו תהומות נבקעו כי ממעמקי לב האדם בונה הש"י בלב האדם שיקיים רצונו אף בהסתר ויתברר על ידי זה

שהוא דבוק בהש"י בשלימות וזה פי' בדעתו ולא בדעת האדם, וכמו שמצינו בחזקי' מלך יהודה¹ נאמר וכן במליצי שרי מלך בבל כו' עזבו אלקי' לנסותו לדעת כל בלבבו, היינו שהעלים ממנו ונסה אותו אם יכוון לרצון הש"י אף בהעלם כמ"ש ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא:

Questions:

- 1) What do *chochmah*, *tevunah*, and *da'at* represent?
- 2) How do they each reveal and express themselves in the world and in a person?
- 3) How is this reflected in the story of Heziyahu Hamelech?

* * *

ספר מי השילוח - פרשת עקב

והי' עקב, איתא במדרש הלכה אדם מישראל שיש לו מנורה של פרקים מהו לטלטלה בשבת, כך שנו רבותינו המרכיב קני מנורה כו', עד כאדם שהוא בונה בשבת, והנה מאי ענין הלכה זאת לכאן הענין בזה כי באמת נאסר טילטול מנורה בשבת משום חשש בנין כי פן בעת טילטולו את המנורה הקנים הרפים יתחזקו מעט ע"י טילטולו ויהי' בונה, כי מאחר שלא ניתן שיעור על מלאכת הבונה, נאסר בכל שהוא, ואי אפשר לדקדק, ואם יאמר האדם כי הקב"ה בא ח"ו בטרוני' עם בריותיו שנתן להם מצות שלא יוכלו לעמוד בהם, ע"ז סמך המדרש תיכף והיכן שמרו ישראל את השבת בתחילה כשניתן להם באלו שנאמר וישבות העם ביום השביעי שמא תאמר לרעתך ניתן לך את השבת לא ניתן לך אלא לטובתך, להראות כי אף קיום המצות הוא ביד ה' כי יתן כח באדם שיוכל לקיימם, כי בשכל אנושי אי אפשר להשיג איך שמרו ישראל שבת הראשונה בכל דקדוקי' בלא הרגל תיכף בפעם הראשון וכל ישראל לא עברו אף על דקדוק קטן ואעפ"כ הכתוב מעיד על כל ישראל שלא עברו, ובזה ראי' כי הש"י יגמור עלינו ויכונן כל מעשינו לטובה, וזה והי' עקב תשמעון כי לסוף יראה הש"י כי כל ישראל הלכו אחר רצונו הקדוש:

* * *

Opening Question:

- 1) What is the purpose of the mitzvot?
- 2) For I didn't speak to your fathers, nor command them in the day that I brought them out of the land of Egypt, concerning burnt offerings or sacrifices.
(*Yermiyahu 7:22*)

---

¹ He built many towns and acquired vast flocks and herds, for G-d had given him great wealth. 30He blocked up the upper spring of Gihon and brought the water down through a tunnel to the west side of the City of David. And so he succeeded in everything he did. However, when ambassadors arrived from Babylon to ask about the remarkable events that had taken place in the land, G-d withdrew from Hezekiah in order to test him and to see what was really in his heart. (II Chronicles 32:2-31).

אין לאדם לשום התכלית ומכוון לאיזה דבר פרטי כגון להיות נגדר מתאוות. להיות לומד תורה או לעבודה וכיוצא. ועל זה צוח הנביא כמה פעמים שלא בקשו קרבנות והקשו המפרשים הלא באמת ציוו. רק רצה לומר שהם עשו התכלית זה לבדו להקריב קרבנות ולעשות מצוות וכמו שנאמר (ישעיה כ"ט, י"ג) ותהי יראתם מצות אנשים מלומדה וזה לא צוה וכמו שאמרו במדרש (תנחומא שמיני ח') וכי מה איכפת להקב"ה בין שוחט מן הצואר וכו' אלא כדי לצרף² רצה לומר שגוף המעשה גולמות אין היא תכלית הציווי רק התכלית את הנרמז והנרצה מכל מצוה כדי לצרף. וזהו מבני יששכר יודעי בינה לעתים לדעת מה יעשה (דברי הימים - א י"ב, ל"ג), שאין להם ענין קבוע רק צופים בכל עת בבינה שבלב לדעת מה רצון השם יתברך באותו עת מה יעשה ישראל, וכידוע:

Questions:

- 1) What is unique about *shevet* Yisaschar and what do they represent?
- 2) How does R. Tzadok deduce that from the Midrash above?
- 3) How does this connect to the second piece from the *Mei Hashiloach*, above?

וזהו לך לך מארצך (בראשית י"ב, א'). רצה לומר ממקום שקבעת לך שאתה רוצה לעשות חסד לבריות וכיוצא. שלא יהיה לך מקום מוגבל שלך רק אל הארץ אשר אראך שיהיה מקומך ומדורך אשר אראך אשר אני מראה אותך. בכל עת ובכל רגע אני מראה אותך זהו ארצי ומקומי שם תדור. והיה זה בהיות אברהם בן שבעים וחמש וכידוע ממאה וחמישים מקוה טהרה (ונגדם מאה שבעים וחמש שנה דאברהם שהיה ראשון לגרים והיה צריך מקוה טהרה, ועשרים וחמש יתירים לגודשא דגודשא וכמו שנתבאר במקום אחר) ובארתיים במקום אחר שצריך מאה וחמישים בירורים של טהרה עד שיהא טהור לגמרי:

וידוע דרך חז"ל לחשוב בכל דבר עד המחצה כמתחיל ומאחר המחצה כגמור. כענין משמרה ופלגא נמי משמרה קרי להו (ברכות ג'). וכאמרם (יומא ל"ח ע"ב) כיון שעברו רוב שנותיו של אדם ולא חטא וכו' והיא על פי הכלל דרובו ככולו ודבר זה להגיע לבינה זו לעתים לדעת מה יעשה הוא רק כאשר כבר עברו עליו שבעים וחמש מקוה טהורה מן המאה וחמישים והוא טהור. וזה שאמרו (אבות ה', כ"א) בן ארבעים לבינה שעברו מחצה שנותיו ובלאו הכי סגי רק דהתנא שם מנה עשר שנים בין כל אחד וכבר כתבנו משמרה ופלגא נמי משמרות קרי להו:

Question:

- 1) What is the correct way to serve Hashem according to these sources?

* * *

---

² מדרש תנחומא שמיני פרק ז
א"ל רבי מה אכפת להקדוש ברוך הוא שיאכלו ישראל בלא שחיטה שיהא ישראל נוחר ואוכל ושוחט מן הצואר מן הירך תדע שלא נצטוו השחיטה הזו אלא כדי לצרף את ישראל.
כלומר לצרף בהן הנפש המשכלת שלא ירגילנה אדם בדרך אכזריות אלא בדרך רחמנות בשחיטה ולא בנחירה מן הצואר ולא מן העורף (כד הקמח)

R. Simlai came before R. Yochanan and requested, "Let the Master teach me the Book of Genealogies." He said to him, "Where are you from?" He replied, "From Lod." "And where do you live?" "In Nehardea." He said to him, "We do not discuss it either with the Lodians or with the Nehardeans, and how much more so with you, who are from Lod and live in Nehardea!" ... As he was going he said to him, "Master, what is the difference between [a Passover sacrifice which is offered both] for its own purpose and for a different purpose [which cannot be eaten], and [one that is offered both] for those who can eat it and for those who cannot eat it"? [which can be eaten] "Since you are a scholar," he answered him, "come and I will tell you... [when it is slaughtered] for its own purpose and for another purpose, it is impossible to determine which part is prohibited; [when it is killed] for those who can eat it and for those who cannot eat it, it is possible to determine which part is prohibited."³

ספר מי השילוח - מסכת פסחים פרק אור לארבעה עשר דף סב,ב

ר' שמלאי אמר לר"י ניתני מר ספר יוחסין א"ל אין שונין כו' א"ל מה בין לשמו כו' א"ל זה אפשר לברר איסורו וזה א"א כו', להבין סמיכות הדברים, דהנה הש"י נתן לישראל שס"ה מצות ל"ת ורמ"ח מצות עשה שהאדם יתנהג על פיהם, אך יש באדם הרב דברי' שאין לידע אות' ע"פ תרי"ג מצות אך צריך לאלו הדברים הרגשה וטביעות בלב אם הוא מיוחס מזרע אברהם יצחק ויעקב בלא שום פסול, שכל רצון האבות הקדושים הי' לשם שמים אז הוא גם כן יכול לסמוך על חשק לבו, והנה שם ר' שמלאי מורה שהי' לו לבוש תפארת בכל מעשה התרי"ג מצות והי' מבורר בהם אך זאת הי' רוצה לידע אם יכול לסמוך על חשק לבו בדבר שאין תרי"ג מצות מגיעין ובא אצל ר"י ללמוד זאת, ובהתחלה תיכף לא הי' רוצה ללמדו שהי' חושש אולי עדיין אינו נשלם בהתרי"ג מצות ע"כ א"ל החילוק בין אפשר לברר איסורן בין א"א והבין ר"י שהוא כבר נשלם בהתרי"ג מצות שמהם מבורר איסורו, אך שהוא עומד עתה בענינים שא"א לברר איסורו ע"פ התרי"ג מצות וצריך לספר יוחסין ואחר שהבין זאת ר"י מיד למדו:

* * *

Concepts discussed above:

- Specific will vs. general will
- Purpose of mitzvot
- Intuition vs. halacha
- Purity of heart, *birur*

---

³ אמר ליה הואיל וצורבא מרבנן את תא ואימא לך לשמו ושלא לשמו פסולו בגופו לאוכליו ושלא לאוכליו אין פסולו בגופו לשמו ושלא לשמו אי אפשר לברר איסורו לאוכליו ושלא לאוכליו אפשר לברר איסורו. (תלמוד בבלי מסכת פסחים דף סב/ב)